

Pan Bogdan Cybulski
Przewodniczący
Krajowej Rady
Regionalnych Izb Obrachunkowych

W związku z pismem nr KR/004/8/04 w sprawie zasad gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, Ministerstwo Finansów uprzejmie informuje:

ad. 1. Beneficjentami pomocy udzielanej ze środków publicznych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) - tj. środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, mogą być jednostki samorządu terytorialnego i związki jednostek samorządu terytorialnego, o których stanowi art. 5 pkt 1 powołanej ustawy. Jednostki samorządu terytorialnego i związki jednostek samorządu terytorialnego są bowiem podmiotami wyposażonymi w osobowość prawną.

Samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie mogą być beneficjentami pomocy udzielanej ze środków publicznych, o których stanowi art. 3 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy.

Z powołanymi przepisami ustawy o finansach publicznych koresponduje przepis art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966) stanowiący, iż dochodami Jednostek samorządu terytorialnego mogą być środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz.U. Nr 93, poz. 890) wprowadziła do ustawy o finansach publicznych przepis art. 30g ust. 3, zgodnie z którym, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, warunki, jakie powinna spełniać jednostka sektora finansów publicznych, aby otrzymać środki na prefinansowanie, uwzględniając zróżnicowanie form organizacyjno-prawnych i sytuację finansową tych jednostek, możliwości budżetu państwa (wysokość kwoty na prefinansowanie określonej w załączniku nr 16 do ustawy budżetowej na br.) a ponadto, w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego, kwotę dochodów na jednego mieszkańca i stan ich wyposażenia w obiekty infrastrukturalne.

Delegacja zawarta w przepisie art. 30g ust. 3 jest fakultatywna. W tym roku rozporządzenie takie najprawdopodobniej nie zostanie wydane.

Należy podkreślić, że trwają obecnie prace nad siedmioma rozporządzeniami Ministra Finansów w sprawie przekazywania i zwrotu środków na prefinansowanie dla każdego z programów odrębnie. Prace nad ostatecznym ich kształtem zbliżają się ku końcowi.

Jednocześnie Ministerstwo Finansów pragnie poinformować, iż stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 marca 2003r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz.U. Nr 68, poz. 634 z późn. zm.) czwarta cyfra dodawana do paragrafu rodzajowego wydatku wskazuje na źródło sfinansowania wydatku. Zatem tego samego rodzaju wydatki realizowane w ramach jednego programu, który ma różne źródła finansowania będą oznaczone czwartą cyfrą stosowaną do źródła finansowania. Do części wydatków sfinansowanych ze środków pochodzących z funduszy unijnych, pożyczek i kredytów oraz innych źródeł przekazanych na wyodrębniony rachunek winny być dodawane odpowiednio cyfry 1, 3, 5, 8 a do części sfinansowanej ze środków uzyskanych z budżetu państwa lub ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego należy dodawać odpowiednio cyfry 2,4, 6, 7 i 9.

ad. 2. Przepis art. 51 ust. 1 ustawy o finansach publicznych formułuje zasadę, iż jednostki samorządu terytorialnego nie mogą zaciągać zobowiązań finansowych, których maksymalna wartość nominalna, wyrażona w złotych, nie została ustalona w dniu zawierania transakcji.

Zgodnie z regulacją art. 51 ust. 2 ww. ustawy, przypadki, do których nie stosuje się ograniczeń ustanowionych przepisem art. 51 ust. 1, określone są w rozporządzeniu. Stosownie do brzmienia powyższego przepisu, ww. postanowienia określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 marca 1999r. w sprawie przypadków, w których nie stosuje się ograniczeń dotyczących zaciągania niektórych zobowiązań finansowych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 80, poz. 905 z późn. zm.). Powołane rozporządzenie przewiduje w przepisie § 1 możliwość zaciągnięcia zobowiązania finansowego nominowanego w walutach obcych.

Zaciągnięcie kredytu, o którym mowa w wystąpieniu jest niemożliwe w świetle regulacji art. 51 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, a także z uwagi na fakt, iż ww. kredyt nie mieści się w zakresie przedmiotowym przepisu § 1 ww. rozporządzenia.

ad.3 Zasady gospodarki finansowej środkami specjalnymi reguluje art. 21 ustawy o finansach publicznych.

W przypadku środków specjalnych gromadzonych przez jednostki budżetowe na wyodrębnionych rachunkach na podstawie przepisów odrębnych ustaw, uprawnienia kierownika jednostki budżetowej mogą określać przepisy ustaw szczególnych, np. przepis art. 40a ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2000r. Nr 71, poz. 838 z późn. zm.). Jeżeli sposób wykorzystania ww. środków określony jest w ustawach, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie podejmuje uchwał w tym zakresie.

W odniesieniu do środków specjalnych gromadzonych przez jednostki budżetowe na wyodrębnionych rachunkach bankowych, plan finansowy ww. środków specjalnych stanowi element uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (art. 21 ust. 3 oraz art. 109 ustawy o finansach publicznych). Jednocześnie należy podkreślić, iż właściwym w zakresie zajmowania stanowiska w sprawie klasyfikacji budżetowej jest Minister Finansów.

ad. a) Ministerstwo Finansów uprzejmie informuje, iż w sferze finansów publicznych nie istnieje pojęcie "grantu". Obowiązujące przepisy wykluczają możliwość otrzymania przez samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej dotacji celowej z budżetu państwa. Dotacje celowe z budżetu państwa - np. na dofinansowanie zadań własnych na podstawie przepisów art. 42 ust. 2 pkt 2-4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego mogą otrzymywać wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego.

ad. b) Przedstawiony w wystąpieniu sposób występowania o udzielenia pomocy finansowej od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - w świetle przepisów ustawy o finansach publicznych - jest nieprawidłowy. Ze względów systemowych nie jest możliwe dotowanie samorządowych jednostek budżetowych, ponieważ pokrywają one swoje wydatki bezpośrednio z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Kierownik samorządowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej (np. dyrektor szkoły podstawowej) nie może występować z wnioskiem o udzielenie dotacji.

Należy podkreślić, iż stosownie do postanowień art. 49 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) to gmina ponosi odpowiedzialność za zobowiązania swojej jednostki organizacyjnej. Kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej - stosownie do art. 47 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym - działają jednoosobowo na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Jeżeli więc Agencja podejmuje współpracę z gminą w zakresie podniesienia kwalifikacji mieszkańców wsi, to umowę w tej sprawie powinna podpisać z wójtem. Umowa powinna zawierać warunki finansowania tego zadania. Odrębnym zaś problemem jest wytypowanie jednostki organizacyjnej, która w imieniu gminy będzie to zadanie realizować.

Dyrektor Departamentu Finansów
Samorządu Terytorialnego
Zdzisława Wasążnik